

- 1 So Let's Review...
- תנו רבנן הלכה זו נתעלמה מבני בתירה - one time when פסח fell on שבת the בתירה בני forgot whether the קרבן פסח is brought on שבת, until הלל הבבלי, a student of ואבטליון, taught that קרבן פסח is just like the קרבן תמיד and קרבן מוסף which are clearly brought on שבת.

1

תנו רבנן
הלכה זו נתעלמה מבני בתירה
forgot
whether the קרבן פסח is brought on שבת
until *לא* *בבלי* taught
קרבן תמיד & מוסף קרבן פסח
which are clearly brought on שבת

- 2
- אמרו לו מניין לך? - they asked הלל how he knew that we should compare פסח קרבן to קרבן תמיד, and he had two answers:

2

אמרו לו
מניין לך?
HE HAD 2 ANSWERS

- 3
- First, it is גזירה שוה - because the term מועדו appears both by קרבן פסח and קרבן תמיד.
 - Second, it is קל וחומר that if even קרבן תמיד, which is not punished with כרת, can be brought on שבת, then certainly the more severe קרבן פסח which has a חיוב כרת, should be brought on שבת.
 - Later the גמרא points out that this קל וחומר is really not a good קל וחומר because the קרבן תמיד has certain חומרות that פסח doesn't have - תדיר וכליל - it is brought twice every day and also it is entirely burned. Hillel on the other hand only mentioned the ק"ו for someone who didn't have a tradition for this גזירה שוה.

3

1 **שצ"פ**
מועדו מועדו
פסח תמיד

2 **קל וחומר**
תמיד פסח
כרת כרת
Brought on שבת Brought on שבת

3 **?**
המור is more תמיד
תדיר וכליל
twice a day entirely burned

ק"ו brought this הלל
for someone who didn't have a tradition for this גזירה שוה

- 4 • Upon hearing his ruling מיד הושיבוהו בראש ומינוהו נשיא עליהם - they sat at the head and appointed him as נשיא. As he got up to lecture he began criticizing the בני ארץ ישראל for not serving שמעיה ואבטליון enough. Later when they asked him whether the knife for shechting the פסח קרבן can be carried on Shabbos, הלל the forgetful, but then advised them to watch what the people are going to do - because הנח להן בני נביאים הן בני נביאים - even if they aren't בני נביאים they however descend from נביאים.

- 5 When they saw that the people coming with the knife stuck in the sheep's wool or between the goat's horns, he exclaimed - כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון - that this is indeed the הלכה as he had learned it from שמעיה ואבטליון.

- 6 • The גמרא goes back to analyze each part of the ברייתא:
• We learned in the ברייתא that we know that we bring the קרבן פסח on שבת from the comparison of the קרבן פסח to the קרבן תמיד.
The gemora asks שבת דדחי מנלן גופיה - but how do we know that the קרבן תמיד is brought on שבת? The gemora answers we know this from the פסוק about קרבן מוסף of שבת which says "עלת שבת בשבתו על עלת התמיד" strongly implies that the תמיד is brought.

4
Upon hearing his ruling
מיד הושיבוהו בראש
ומינוהו נשיא עליהם
Later they asked him
whether the knife for פסח קרבן
may be carried on שבת
הלל forgot the פסח
but advised them to
watch what people do
הנח להן בני נביאים הן בני נביאים

5
When they saw
people coming with the knife
stuck in the sheep's wool
or between the goat's horns
he exclaimed
כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון

6
We learned in the ברייתא
WE BRING THE קרבן פסח
ON שבת
קרבן פסח
קרבן תמיד
מועדו מועדו
ותמיד גופיה
מנלן דדחי שבת
שבת of קרבן מוסף
עלת שבת בשבתו
על עלת התמיד

- 7 The gemora continues...
The *ברייתא* earlier said that they would bring the knife for *שחיטה* in the animal's wool or between its horns.
The *גמרא* raises two problems with this:

- 8 • First, *והא קא עביד עבודה בקדשים* - isn't this a violation of doing work with *קדשים*? The *גמרא* answers that they would wait until after they got to the *בית המקדש* to be *מקדיש* the animal. Even though it is normally *אסור* to be *מקדיש* an animal on *שבת*, however when the *קרבן* is *זמן* - has a set time when it must be offered - then you may be *מקדיש* it even *שבת*.

- 9 • The second question was - *והלא מחמר* - isn't it a violation of working with an animal on *שבת* to have it carry the knife? The *גמרא* answers that *יד כלאחר יד* - this is working the animal in an unusual way because sheep and goats don't normally carry loads. The *gemora* then went on to explain that was indeed the question posed by the *הלל* to *בני בתירה* who responded at first that he couldn't remember whether the *איסור דרבנן* of *יד כלאחר יד* would apply even *במקום מצוה*, but later when he saw that people were doing it, he remembered that it was indeed *מוותר*.

7

The ברייתא said:
They would bring the knife in the animal's wool or between its horns

8

1
והא קא עביד עבודה בקדשים?
Violation of doing work with קדשים?
They would wait until after they got to the בית המקדש to be מקדיש the animal
?
It's אסור to be מקדיש an animal on שבת
קבוע להן זמן
When you may be מקדיש on שבת

9

2
והלא מחמר?
Isn't it a violation of working with an animal on שבת?
מחמר כלאחר יד
Unusual way
They don't normally carry loads
מחמר כלאחר יד איסור דרבנן
couldn't remember
If the איסור דרבנן would apply even במקום מצוה
When he saw people doing it... he remembered
It was indeed מוותר

- 10 • The Gemara goes on to present various teachings dealing with the מדות of arrogance and anger:
- אמר רב יהודה אמר רב כל המתיהר אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו
 - אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו
 - From הלל הבבלי's forgetting the הלכה as he was criticizing the בני ארץ ישראל, we see that when a חכם acts in an arrogant way his wisdom leaves him.
 - From דבורה losing the ability to be מתנבא after praising herself in שירת דבורה, we see that when a נביא acts in an arrogant way their נבואה leaves them.

10

אמר רב יהודה אמר רב
כל המתיהר

אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו	אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו
דבורה losing the ability to be מתנבא after praising herself in שירת דבורה	הלל הבבלי forgot the הלכה as he was criticizing בני ארץ ישראל

- 11 • ריש לקיש אמר כל אדם שכוועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו אם:
- נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו
 - From the fact that אליעזר had to teach the הלכות of כלים right after משה got angry at the army officers we see that when a חכם gets angry his wisdom leaves him
 - From the fact that אלישע required music to receive נבואה after getting angry at יהורם we see that when a נביא gets angry his נבואה leaves him.

11

ריש לקיש אמר
כל אדם שכוועס

אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו	אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו
אלישע required music to receive נבואה after getting angry	אליעזר had to teach הלכות הכשר כלים after משה got angry

- 12 • אמר רבי מני בר פטיש כל שכוועס אפילו פוסקין עליו גדולה מן השמים
- אליאב – From the fact that Hashem rejected מורדין אותו, Dovid's brother, as a potential king, we learn that a person who displays anger can lose a high position that he would have otherwise been destined to receive.

12

אמר רבי מני בר פטיש
כל שכוועס אפילו פוסקין עליו
גדולה מן השמים מורדין אותו

אליאב { Dovid's brother
Hashem rejected as a potential king

- 13 The gemora then returns to discuss the קרבן פסח
- after learning that דדחו טומאה מנלן - אשכחן תמיד ופסח דדחו שבת, דדחו טומאה מנלן - after learning that דדחו טומאה מנלן and פסח are דוחה שבת, the גמרא asks how we know that they can even be brought בטומאה? We only need a source for פסח being brought בטומאה, and then we can derive from פסח through the גזירה שוה of "במועדו":

13

קרבן פסח

אשכחן תמיד ופסח דדחו שבת
דדחו טומאה מנלן

פסח תמיד

שאלה
במועדו במועדו

- 14 • ר' יוחנן suggests that we learn this out from the פסוק of "איש איש כי יהיה טמא לנפש" which speaks about פסח שני - from the words איש איש we see that only individuals who become טמא have to wait for פסח שני, but for a ציבור there is no option of פסח שני - therefore they can bring a בטומאה פסח שני.

ריש לקיש rejects this and says that maybe just like there is no פסח ראשון when the פסח שני is טמא?

14

ר' יוחנן

איש איש כי יהיה טמא לנפש

איש ואין ציבור

נדרה לפסח שני נידחין לפסח שני

INDIVIDUALS **ציבור**

טמא who are טמא who is

NO OPTION of WAIT for

פסח שני פסח שני

ריש לקיש

Perhaps a **ציבור** has
NO פסח ראשון, & NO פסח שני!?

- 15 • Instead ריש לקיש suggests that we learn this out from the פסוק of "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש" by mentioning צרעת זבים separately this implies that there is an occasion where people with צרעת and זבים are sent away but not טמאי מתים - this teaches that קרבן פסח הבא בטומאה - when a ציבור becomes טמאי מתים they can bring the פסח in its proper time פסח שני.

15

ריש לקיש

וישלחו מן המחנה

כל צרוע וכל זב ~ וכל טמא לנפש

There are occasions There are occasions

טמאי מתים זבים and מצורעים

are NOT sent away ARE sent away

פסח פסח בטומאה